

«مقاله پژوهشی»

ظرفیت‌سازی یا توانمندسازی یکی از راهبردهای نوسازی شهری (مطالعه موردی: منطقه ۱۲ اصفهان)

حامد اخگر* (دانشجوی دکتری شهرسازی، گروه معماری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران)

حسین ذبیحی (دانشیار، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران)

دریافت ۱۴۰۳/۱۰/۱۶

پذیرش ۱۴۰۳/۱۲/۱۹

شهرسازی و معماری ایران (۱۴۰۳) پاییز، ۱ (۲)، ۶۰-۷۰

چکیده

مسکن غیررسمی یکی از پیامدهای نامطلوب شهرنشینی در جهان معاصر و کشور است که در نتیجه صنعتی شدن سریع و نابرابری‌های منطقه‌ای شکل گرفته است. مقاله حاضر به بررسی سکونت‌گاه غیررسمی و چگونگی شکل‌گیری آن در ایران و جهان با نمونه موردی محله محمودآباد در منطقه ۱۲ شهرداری اصفهان می‌پردازد. این مقاله براساس مولفه‌های ظرفیت‌سازی و توانمندسازی در راستا راهکارهایی ارائه شده است تا با استفاده از آن مطالعه را سازماندهی و گستره‌بندی کند. این تحقیق با استفاده از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی، پیمایشی و میدانی در ۳۰۰ پرسشنامه (حجم نمونه) از ساکنان سکونتگاه غیررسمی محمودآباد به دست آمده است. دلیل شکل‌گیری این پدیده در این منطقه را نتیجه مهاجرت‌های غیرقانونی از یک سو، مسائل و مشکلات اقتصادی و نبود مدیریت واحد و هماهنگ در حوزه سکونتگاه‌ها بوده است. در ادامه پس از تحلیل‌های انجام شده به کمک ابزار تحلیل، شناخت محله محمودآباد در ابعاد مختلف، طرح پیشنهادی ساماندهی سکونتگاه غیررسمی در قالب راهبرد توانمندسازی و ظرفیت‌سازی و با تاکید بر نقش مدیریت محلی ارائه شد که براساس تدوین سند و تبیین راهکارهای اجرایی می‌باشد.

واژگان کلیدی: سازمان، ظرفیت‌سازی، توانمندسازی، سکونتگاه غیررسمی، محمودآباد (منطقه ۱۲)